ROK XIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 24

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 GRUDNIA 1938 ROKU

SPRAWY EKSPORTOWE

Dnia 5 grudnia odbyło się pod przewodnictwem p. Dyr. W. Bereszki, w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego, plenarne posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku, które zgromadziło ponad 60 przemysłowców chemicznych oraz zaproszonych gości. Na wstępie omówiona została przez p. mgr. T. Chęcińskiego sytuacja tegorocznego wywozu produktów chemicznych. W okresie 10 miesięcy r. b. wartość wywozu chemikalii wyraziła się liczbą 40.680 tys. zł., co w porównaniu z odpowiednią cyfrą r. ub. 40.560 tys. zł. stanowi *wzrost o 0,2%*.

Ponieważ w tym czasie ogólna wartość polskiego eksportu zmniejszyła się o 30 mil. zł., przeto udział wywozu produktów chemicznych w ogólnym eksporcie polskim wzrósł z 4,1 do 4,3%. Należy zaznaczyć że ceny większości artykułów chemicznych wywożonych zagranicę uległy w r. b. spadkowi. Utrzymanie się wartości wywozu na poziomie r. ub. możliwe było dzięki temu, że spadek cen zrekompensowany został przez zwiększenie volumenu wywozu. W okresie sprawozdawczym pojawiał się w eksporcie szereg nowych artykułów chemicznych, które poprzednio praktycznie nie były wywożone. Wymienić tu należy przede wszystkim alkohol metylowy, róg sztuczny (kalolit), papier wiskozowy (tomofan), morfinę, eter etylowy i szereg innych. Nie są to duże pozycje, w każdym jednak razie świadczą o tym, że przemysł chemiczny rozszerza stale wachlarz wywożonych produktów. Podkreślono również szczególnie bolesne dla przemysłu chemicznego cofanie się eksportu z rynków bałkańskich, opanowywanych w coraz większym stopniu przez towar niemiecki.

Rok bieżący wykazał się żywą działalnością Sekcji Eksportowej, zarówno na odcinku przygotowania materiałów do rokowań handlowych z zagranicą, jak i informowania zainteresowanych przedsiębiorstw o możliwościach wywozu, propagowania produktów polskich zagranicą i dążenia do stworzenia dla wywozu produktów chemicznych jak najkorzystniejszych warunków rozwoju.

Po części sprawozdawczej nastąpiło przemówienie p. Inż. W. Wolskiego z Państwowego Instytutu Eksportowego, który poddał wnikliwej analizie nowe możliwości, otwierające się przed polskim eksportem w związku z międzynarodowymi zmianami politycznymi.

Następnie — p. Dr. A. Marchwiński, Wicedyrektor Izby P. H. w Warszawie, wygłosił odczyt p. t. „Organizacja pomocy dla eksportu w Polsce". Prelegent wyszedł na wstępie z założenia, że struktura gospodarcza Polski zmusza nas do prowadzenia takiej polityki handlu zagranicznego, by w okresie długich jeszcze lat wywóz był znacznie wyższy od przywozu, po czym scharakteryzował systematycznie formy i obecną organizację pomocy dla eksportu w Polsce. Byłoby niewątpliwie z dużą korzyścią dla eksportu, gdyby utrzymując zasadniczo dotychczasowe metody pomocy dla wywozu, uprościć jej stosowanie. Uproszczenie to byłoby możliwe wg. prelegenta przez usprawnienie aparatu zawiadującego tą pomocą, a polegające na pozostawieniu zorganizowanemu życiu gospodarczemu funkcji przygotowywania i wykonywania decyzji, czynnikom urzędowym zaś samo powzięcie decyzji i kontrolę jej wykonania. Po odczycie, który wywołał duże zainteresowanie obecnych, rozwinęła się długa i ożywiona dyskusja w której zabierali głos m. in. pp.: Dyr. Centr. Zw. Przem. Pol. Min. Szydłowski, Prez. Battaglia, Dyr. Płużański, Dyr. Bereszko, Inż. Zamoyski i in.

Na zakończenie zebranie powzięło przez aklamację uchwałę następującej treści:

„Zgromadzenie Sekcji Eksportowej Związku Przem Chemicznego uchwala: nadal zachęcać członków Związku do kontynuowania wysiłków w kierunku wzmożenia wywozu, rozszerzenia skali wywożonych produktów, tudzież zdobycia nowych rynków. Zgromadzenie z naciskiem podkreśla, że rozszerzenie wywozu jest strukturalną koniecznością gospodarstwa polskiego; fakt ten nakazuje branie pod uwagę konieczności eksportowych przy rozbudowie warsztatów przemysłowych polskich, także zatem i warsztatów chemicznych. Zgromadzenie zaleca szczególnie zainteresowanie się wznowieniem zbytu na rynkach Europy południowo-wschodniej".

Cały przebieg zebrania świadczył dowodnie o tym, że przemysł chemiczny czyni ze swej strony wszelkie wysiłki ażeby przez pozytywne rezultaty, osiągnięte na odcinku eksportu, ułatwić Rządowi prace nad zrównoważeniem bilansu handlowego.

FUNDACJA STYPENDIALNA IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Zarząd Fundacji Stypendialnej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przy Związku Przemysłu Chemicznego R. P. ogłasza konkurs na stypendia dla studentów chemii szkół akademickich. Ubiegający się o stypendia kandydaci powinni wnieść w terminie do dnia 15 stycznia 1939 roku podanie do Zarządu Fundacji, Warszawa, Czackiego 1, dołączając: a) życiorys, b) ostatnie świadectwo szkolne albo wykaz ocen, c) oświadczenie kandydata, że nie pobiera innego stypendium, d) zaświadczenie właściwych władz o niezamożności rodziców kandydata.

PAŃSTWOWA SZKOŁA PRZEMYSŁOWO-CHEMICZNA

Wg. sprawozdania Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej, ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 1937/38 wynosiła: na wydziale chemicznym — 124, na ceramicznym — 99. W czerwcu 1938 r. szkołę ukończyło 11 absolwentów wydziału chemicznego oraz 8 — wydz. ceramicznego. W Komisji Egzaminacyjnej brali udział delegaci Związku Przemysłu Chemicznego w osobach: p. Prezesa Inż. Wiślickiego i p. Inż. Wiktora Sommera. Dzięki czynnemu współdziałaniu Związku Przem Chemicznego Szkoła uzyskała w 1938 r. 23 praktyki wakacyjne dla uczniów wydz. chemicznego.

W roku sprawozdawczym Szkoła korzystała m. in. z subsydiów Związku Przemysłu Chemicznego (900 zł.), oraz Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu (1.000 zł.). Subsydia te dały Szkole możność zaopatrzenia się w pomoce naukowe oraz przeprowadzenie akcji dożywiania 100 uczniów. Ponadto fabryki zrzeszone w Związku Przemysłu Chemicznego przekazały do dyspozycji Szkoły różne odczynniki i kolekcje ogólnej wartości ok. 4.500 zł.

Od roku szkolnego 1938/39, stosownie do Ustawy o Ustroju Szkolnictwa, Szkoła przemieniona została na dwa licea:

Państwowe Liceum Chemiczne (oddział męski i żeński).

Państwowe Liceum Ceramiczne (oddział męski).

Do Liceum Chemicznego przyjęto w r. 1938/39 na oddział męski 32 uczniów, na oddział żeński 29 uczennic. Liczba zgłaszających się kandydatów była znacznie większa. Z początkiem r. 1938/39 Szkoła posiada ogółem w Liceum Chemicznym i na dawnym Wydz. Chemicznym 140 uczniów.

Obecnie Szkoła dysponuje pewną ilością wyszkolonych techników - chemików. Zgłoszenia wolnych posad kierować należy do Dyrekcji Szkoły: Warszawa, Hoża 88, tel. 8-34-02. Ponadto Dyrekcja Szkoły apeluje do przedsiębiorstw chemicznych o dalsze popieranie Szkoły przez udzielanie subsydiów na pomoce naukowe, stypendia dla uczniów, odczynniki i t. d. Nie wątpimy, że apel tej, tak pożytecznej placówki, dostarczającej kadry wykwalifikowanych techników-chemików, spotka się jak zwykle ze zrozumieniem i ofiarnością przemysłu chemicznego.

Z WYDAWNICTW

Nakładem Instytutu Spraw Społecznych (Warszawa, Wilcza 1) wydany został „Kalendarz Bezpieczeństwa Pracy i Higieny Pracy na rok 1939". Wydawnictwo to, w formie przystępnej dla każdego, omawia ważniejsze przyczyny wypadków przy pracy i sposoby unikania ich, znaczenie zachowywania higieny w pracy i t. d. Z szeregu ciekawych danych statystycznych, zamieszczonych w Kalendarzu, dowiadujemy się, że rocznie liczba śmiertelnych wypadków przy pracy wynosi w Polsce ok. 1000, ciężkich wypadków poranień — ok. 20.000; straty materialne z powodu wypadków przy pracy ocenić można na ok. 250 milionów zł.

Cały szereg wiadomości z różnych dziedzin życia uzupełnia ciekawą treść Kalendarza i czyni go niezbędnym w ręku każdego pracownika fabrycznego. Cena Kalendarza wynosi od 50 gr. do 25 gr. za 1 egzemplarz, w zależności od zakupywanej ilości.

Ukazał się w formie broszurowej artykuł p. Dr. Stefana Otolskiego zamieszczony w „Warszawskim Czasopiśmie Lekarskim" — pod tytułem „Rozwój Polskiego Przemysłu Farmaceutycznego w okresie dwudziestolecia Niepodległości Państwa Polskiego".

Z danych, przytoczonych przez autora, wynika, że polski przemysł farmaceutyczny zdołał w ciągu ubiegłego dwudziestolecia tak rozwinąć swą produkcję, że w zasadzie moglibyśmy posiłkować się niemal wyłącznie lekami produkcji polskiej. Obecnie istnieje w Polsce ok. 40-stu przemysłowych firm farmaceutycznych o obrocie łącznym ok. 50 milionów zł. Liczba pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach farmaceutycznych przekracza 2.000 osób, kapitał zaś zaangażowany w przemyśle farmaceutycznym oceniać można na 40 mil. zł. Niedostateczna jest jedynie w dalszym ciągu wytwórczość półproduktów farmaceutycznych, których brak jest główną przeszkodą dalszego rozwoju polskiego przemysłu farmaceutycznego.

Ukazał się I tom dziełka N. W. Łazariewa i P. I. Astrachancewa p. t. „Ciała trujące i szkodliwe dla zdrowia" w tłumaczeniu Dr. St. Bąkowskiego. Książka zawiera praktyczne informacje o własnościach i działaniu szkodzących zdrowiu nieorganicznych ciał chemicznych i obejmuje wyniki badań naukowych, przeprowadzonych nad tymi substancjami na Zachodzie, w Stanach Zjednoczonych A .P. i w Sowietach. Oprócz informacji o własnościach fizycznych i chemicznych znajdujemy w książce opisy działania fizjologicznego ciał chemicznych, oraz opisy objawów tego działania. Omówione zostały również sposoby zapobiegania zatruciom, środki ochrony osobistej — wreszcie dla niektórych związków podano metody ilościowego i jakościowego znaczenia. Praca Łazariewa i Astrachancewa uzupełniona jest rozporządzeniami sowieckimi z dziedziny bezpieczeństwa pracy w fabrykach chemicznych oraz zaopatrzona w bogaty materiał dokumentacyjny.

Książka wydana została przez Instytut Spraw Społecznych. II tom, zawierający opis własności toksykologicznych ciał chemicznych organicznych, jest w tłumaczeniu i ukaże się w sprzedaży w niedalekiej przyszłości.

Nakładem Szwajcarskiej Centrali Rozwoju Handlu pojawiło się wydawnictwo w językach francuskim i niemieckim pod tytułem „Szwajcaria — Kraj Przemysłowy". Publikacja ta, wydana w estetycznej formie i zaopatrzona w liczne fotografie obrazuje strukturę polityczną i ekonomiczną Szwajcarii, poszczególne działy przemysłu i rolnictwa — omawia handel wewnętrzny jak również wymianę handlową z zagranicą. W wydawnictwie tym znajduje się, między innymi, szereg ciekawych danych o przemyśle chemicznym w Szwajcarii. Na terenie Szwajcarii istnieją mianowicie 733 przedsiębiorstwa chemiczne, zatrudniające ok. 19.000 robotników i pracujące głównie na eksport. Zainteresowani mogą otrzymać powyższe wydawnictwo bezpłatnie w Wydziale Handlowym Poselstwa Szwajcarskiego (Warszawa, Smolna 25).

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 32 i 33 „Informatora Eksportowego"):

Cejlon. Cło na wodę kolońską i pachnącą wynosi 30 rupij od galona lub 30% ad v. w zależności od tego które wyższe.

Eire. Płyty azbestowe podlegają nowemu cłu w wysokości 4 sh od crot.

Indie Holenderskie. Siarczan glinu importowany dla produkcji papieru i gliceryny zwolniony został od cła.

Łotwa. Wprowadzenie obniżek ceł przy imporcie niektórych chemikaliów.

Maroko Hiszpańskie. Z dn. 10.X. r. b. obowiązuje nowa dopłata celna w wysokości 5% ad v.

Norwegia. Z dn. 28.X. r. b. wprowadzono zakaz importu superfosfatów. W wyjątkowych wypadkach zezwoleń na przywóz udzielać może Min. Rolnictwa.

Syria. Nowa stawka celna przy imporcie obuwia gumowego wynosi 40 piastrów lib. syr. od 1 kg netto.

Szwajcaria. Z dn. 29.X. r. b. zakazany został import z Polski mąki kostnej oraz makuchów i nasion oleistych.

Tunis. Podwyższono stawki celne na farby, mydła, sztuczną bawełnę i wełnę, wyroby z kauczuku i gutaperki oraz obuwie gumowe.

Włochy. Calciumcyanamid zwolniony został od cła.

P. T. Garliński (Balcarce 354, V. T. 33 — 9531, Buenos Aires) interesuje się importem z Polski artykułów chemicznych i farmaceutycznych.

Zainteresowane firmy proszone są o przesłanie ofert cif Buenos Aires z uwzględnieniem prowizji, oraz próbek.

Związek posiada adresy firm maltańskich interesujących się importem produktów chemicznych.

KRONIKA

W dn. 7 grudnia odbyło się na terenie Zakładów Gumowych Angielsko-Polski Przemysł Gumowy „Gentleman" S. A. w Łodzi przekazanie na Fundusz Obrony Narodowej samolotu i broni, zakupionych z ofiar pracowników i Zarządu Firmy. Uroczystość, która zgromadziła przedstawicieli władz wojskowych, cywilnych, pracowników fabryki oraz licznych gości — świadczy o tym, iż przemysł chemiczny w dalszym ciągu przoduje w ofiarności na cele związane z gotowością wojenną Państwa.

Dn. 26 listopada r. b. p. Dr. Inż. Stanisław Micewicz, Szopienice, nadesłał do Związku „pismo zapieczętowane"; pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 17 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Dn. 5 grudnia 1938 r. do Związku zostało złożone pismo zapieczętowane. Mianowicie Tow. Zakł. Chemicznych „Strem" w Warszawie i p. Inż. Marek Piekarski, Strzemieszyce, złożyli pismo p. t. „Udoskonalenie w przeróbce kości na klej".

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr 18 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 94 z dn. 2 grudnia 1938 ukazało się pod poz. 638 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 listopada 1938 r. o pomocy Skarbu Państwa dla instytucji wierzycielskich, zawierających układy konwersyjne oraz o zrównaniu warunków spłat w układach konwersyjnych, zawartych przed dniem 1 grudnia 1934 r. z dłużnikami, zaliczonymi następnie do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy C.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 2 grudnia r. b.

W „Monitorze Polskim" Nr. 274 z dn. 30 listopada 1938 pod poz. 644 ukazał się okólnik C. 170 Ministerstwa Skarbu z dn. 18 listopada r. b. L. D. 29077/2/38 w sprawie uzupełnienia wykazu środków leczniczych dozwolonych do przywozu na podstawie zaświadczeń wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 93 z dn. 1 grudnia 1938 ukazało się pod poz. 636 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 listopada 1938 r. wydane: co do § 6 w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a co do §§ 11 i 35 w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wojskowych; nadto co do §§ 2 — 5, 7 — 20 oraz 22 — 24 przez Ministrów: Przemysłu i Handlu, Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości — w celu wykonania ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych.

Rozporządzenie to obowiązuje od dn. 1 grudnia, z wyjątkiem § 54 — 72, które wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1939 r.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	330.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—
Alkohol metylowy czysty	225.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH_3	1.45
Azotan amonu	110.—
Azotyn sodowy 98—100%	110.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—
Bisulfat	15.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—
Chlor ciekły	115.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—
* Chloran sodu techn.	150.—
Chlorek bielący	32.60
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—
Chlorek wapnia	17.—
Chlorobenzol	160.—
Chloroform purissimum	650.—
* Cytrynian sodowy	550.—
Dwuchromian potasu	155.—
Dwuchromian sodu	125.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—
Dwuwęglan sodowy	36.—
Fenol czysty	195.—
Formalina 40%	160.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	245.—
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	280.—
Karbid (franco st. odb.)	50.—
Karbolineum	22.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	
Gatunek Extra	250.—
Gatunek I	230.—
Krezol DAB4	75.—
*Kwas cytrynowy	420 —
Kwas mrówkowy 80%	235—260.—
Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Kwas winowy	440.—
* Kwaśny winian sodowy	620.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5 (brutto za netto)	15.—
Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
* Nadchloran potasu	150.—
* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Octan metylu	300.—
Octan ołowiu gat. I	165.—
Octan sodu kryst.	90.—
* Oleina destylowana (franco st. odb.)	205.—
Olej kopytkowy	420.—
Olej kostny	400.—
Oleum 20%	12.75
Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Saletra potasowa	120.—
Saletra sodowa przem.	58.—
Saletra sodowa rafin.	69.—
Salmiak rafinowany	100.—
Salmiak sublimowany	180.—
Siarczan amonu techn.	22.—
Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
Smoła preparowana	15.25
Soda amoniakalna	20.70
Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Sól glauberska krystaliczna	7.—
Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	9.95
Toluen chem. czysty	95.—
Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.